

Hongaarse leerkrachten bezoeken Nederlandse scholen

In de laatste week van oktober bezochten zes Hongaarse leerkrachten uit Satu Mare met hun directeur diverse scholen in Nederland. Het bezoek werd mogelijk gemaakt door de stichtingen OGO en HOE. Doel was het opdoen van kennis en ervaring met betrekking tot identiteit en kwaliteit.

Directeur Eduard Poti: 'De organisatoren hadden een zeer divers en intensief programma samengesteld dat tot in de kleinste puntjes was overdacht. Maandagochtend verzorgde de heer Houtman een lezing over wat christelijk leiderschap betekent en hoe dat in de praktijk moet worden toegepast. Het onderwerp christelijk leiderschap hadden we zelf gekozen, omdat we vonden dat we op dit gebied nieuwe

inzichten willen krijgen. Aan de hand van het leven van Nehemia legde dhr. Houtman ons uit wat een goede christelijke leider zou moeten zijn naar Bijbelse maatstaven aan de hand van negen verschillende punten. De presentatie gaf veel stof tot nadenken. Ook hebben we nagedacht over de vraag wat nu eigenlijk het wezenlijke verschil tussen een manager en een directeur van een christelijke

Op bezoek bij Driestar Educatief

school is. Een directeur van een christelijke school moet een gulden middenweg zien te vinden in zowel het besturen van

Van de voorzitter

Hoe verder?

In mei heeft OGO haar 25 jarig jubileum gevierd. Het was een prachtige dag!

OGO heeft dit jaar ook met haar partners haar werk geëvalueerd en we hebben geconcludeerd dat veel is bereikt. Veel kennis en ervaring kon worden overgedragen voor de ontwikkeling van het christelijk onderwijs in Oost-Europa. Soli Deo Gloria. Dat geldt in het bijzonder voor Hongarije. In Roemenië, Oekraïne en Litouwen moet er nog erg veel gebeuren.

Uit ons onderzoek bleek ook dat alle partners de samenwerking met OGO graag willen voortzetten. Zij hebben ons aangegeven wat zij nodig hebben.

Met onze collega's uit Hongarije is afgesproken dat OGO haar financiële steun zal beperken. Natuurlijk blijft onze inhoudelijke samenwerking doorgaan!

Hoe gaat OGO dan verder werken met haar andere Oost-Europese partners? U kunt dat lezen in de nieuwe meerjarenvisie van OGO en in het Beleidsplan OGO 2020. Deze plannen kunt u na januari inzien via onze site: <https://stichting-ogo.nl/>

In deze plannen leest u dat OGO wil werken volgens de regels van goed christelijk partnerschap. Dat betekent bijvoorbeeld

wederzijds respect en gelijkwaardigheid. En elke partner in Oost-Europa (kerk, school of onderwijscentrum) wordt in principe gezien als dé eigenaar van een project.

Wat is dan de hoofdfunctie van OGO? We hebben gemerkt dat OGO een uitstekende makelaar kan zijn voor de partners enerzijds en onze achterban (kerkelijke gemeentes, scholen etc.) anderzijds. Want OGO heeft veel ervaring opgedaan met het coachen van Oost-Europese partners en zij beschikt over een uitgebreid netwerk in de wereld van het christelijk onderwijs. Daarom wil OGO in 2020 de nadruk leggen op:

- Het coachen van partners bij hun vernieuwing en bij het zoeken van financiering in hun eigen omgeving.
- Het leggen van contacten tussen onze scholen en de christelijke scholen in Oost-Europa. OGO kan hen adviseren over de verschillende vormen van uitwisseling.
- Het onderwijs aan kinderen met een beperking (zoals het Syndroom van Down).

s.c.J. (Jak 4:15)

Dick van der Hoek

[Lees verder op pagina 2 >>](#)

Hongaarse leerkrachten bezoeken Slot Loevestein in Poederrijen

de school als het bewaken van de christelijke identiteit. Dit is niet altijd een gemakkelijke taak, maar de Heere onze Leraar heeft ons talloze Bijbelse voorbeelden gegeven zoals: Abraham, Jacob, Mozes, David, Salomo, Ezra, Nehemia of Jezus Christus. Hieruit kunnen wij moed putten en moeten wij de wijsheid niet in onszelf, maar bij God zoeken.

Een andere grote les van de lezing was, dat vaak gedacht wordt dat alleen de directeur van een school verantwoordelijk is voor de identiteit. De heer Houtman benadrukte echter dat het minstens zo belangrijk is dat christelijke leerkrachten zich ook bewust zijn van hun christelijk leiderschap. Alleen op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat het christelijk

Directeur Poti: 'In de daaropvolgende dagen bezochten we verschillende scholen in Gouda en Andel. Tijdens deze bezoeken kregen we een goed beeld van het onderwijs, omdat we actief konden deelnemen aan verschillende activiteiten, klassen konden bezoeken en gesprekken voerden met leerkrachten en bestuurders. Dit waren waardevolle gesprekken. De volgende onderwerpen kwamen aan bod:

- Het vergelijken van verschillende schoolsystemen.
- Kansen en uitdagingen voor het christelijk onderwijs in Nederland en Roemenië.
- Welke doelen stellen we onszelf en hoe gaan we die in de praktijk toepassen?
- Welke rol heb ik in de persoon van de christelijke opvoeder?
- Talentontwikkeling op scholen.
- Omgaan met studenten met speciale onderwijsbehoeften.
- Mogelijkheden voor samenwerking tussen onze onderwijsinstellingen.

Op lange termijn willen we een samenwerking met de Nederlandse scholen aangaan. Doel is de verbetering van de identiteit en kwaliteit van ons onderwijs. We willen graag dat onze Reformed School nog meer gaat nadenken over de christelijke waarden waar wij voor staan en de overdracht van deze waarden. Ook willen we onze christelijke tradities koesteren en onderhouden. Daarnaast is ons streven een antwoord te formuleren op de uitdagingen van de moderne tijd door onze studenten goed kwalitatief christelijk onderwijs te bieden.'

geloof, christelijke tradities, christelijk wereldbeeld, waarden, moraal en levensstijl op een uniforme wijze kunnen worden doorgegeven aan onze volgende generaties.

Na de presentatie hebben we een rondleiding ontvangen in het gebouw van Driestar Educatief. Tijdens de rondleiding kregen we een indruk van de grote rol die de Driestar heeft gespeeld ook op internationaal gebied voor het christelijk onderwijs sinds de oprichting 75 jaar geleden. We zijn allemaal onder de indruk geraakt van het motto van Driestar Educatief dat letterlijk vertaald vanuit het Hongaars luidt: Onderwijzen is het hart raken. Dit heeft ons ertoe gezet om opnieuw ons eigen motto (Ora et labora) onder ogen te zien. Het was fascinerend om het brede scala aan Driestar activiteiten in Nederland en internationaal te zien en te ervaren. Evenals het feit dat ze, naast de lerarenopleiding, ook een prachtig pedagogisch onderzoeksinstituut hebben waarvan de onderzoeksresultaten continu worden gebruikt in het onderwijs. We vonden het ook geweldig dat de universiteit een adviescentrum heeft en diensten verleent aan alle scholen, of ze nu christelijk zijn of niet. Een groot verschil wat ons opviel is dat, in tegenstelling tot het Roemeense onderwijsstelsel, de lerarenopleiding veel meer aandacht besteedt aan het onderwijs in de praktijk. De meerderheid van de studenten brengt vanaf het eerste jaar veel meer tijd door op stagescholen dan op de opleiding. Aan het einde van hun opleiding zijn ze dan ook echt 'klaar' om in het onderwijs aan de slag te gaan. In Roemenië zie je dat na de opleiding de leerkracht soms jaren nodig heeft om onderwijs in de praktijk handen en voeten te kunnen geven.'

Op bezoek bij de Johannes Calvijnschool in Gouda

Bevindingen leerkrachten

Niet alleen de directeur maar ook de zes Hongaarse teamleden beschreven hun ervaringen naar aanleiding van het bezoek aan de Nederlandse scholen. Ze gaven hun bevindingen als volgt weer:

- We zijn erg dankbaar dat we inzicht hebben gekregen in de wereld van het Nederlands christelijke onderwijs. We hebben veel informatie ontvangen over wat een goed christelijke leerkracht (kleuterleidster) is. Het was inspirerend om te zien hoe Nederlandse docenten werken. Op basis van deze informatie kunnen we aan de slag om veranderingen toe te passen in ons eigen onderwijsstelsel. Het begin van de ochtend is een zeer goede gelegenheid om met elkaar te bidden. We zullen meer nadruk leggen op het zingen van psalmen en gezangen met de kinderen. We zijn enorm geïnspireerd door de zichtbare tekenen van het christelijke onderwijs in Nederland.
- Het planmatig werken in de kleutergroepen willen we ook gaan aanpassen en uitbreiden. We hebben hiervan in Nederland goede voorbeelden gezien. We willen daarnaast het idee introduceren dat een kind een boek kan lenen om hiermee de interesse voor het lezen te bevorderen. Dit willen we dan doen met christelijke boeken zodat zowel het kind als de ouders iets meekrijgt. We zien dit als een christelijke missie.
- Als kleuterschool willen we deze nieuwe kennis en ervaringen niet alleen doorgeven aan onze collega's, maar ook aan de studenten.
- Na een week vol van nieuwe ervaringen hebben we enorm veel inspiratie opgedaan voor onze eigen onderwijssituatie. We kijken uit naar het boekje van essenties van christelijk leraarschap in het Hongaars.
- We willen veel aandacht besteden aan het verweven van christelijke aspecten in onze lessen. Dit kan aan de hand van bepaalde hulpmaterialen die we in Nederland hebben gezien. Daarnaast willen we ook proberen om een link te creëren tussen literair onderwijs in samenhang met het christelijk geloof. Dit vraagt om een herziening van methodes.
- Praktisch gezien willen we in onze lessen meer thematisch gaan werken, individueel en gedifferentieerd lesgeven.
- Tijdens dit bezoek is ons duidelijk geworden dat een goede relatie met ouders van wezenlijk belang is. Van onze kant als leerkracht willen we toeleggen op meer transparantie naar de ouders toe als het gaat om resultaten en waarnemingen m.b.t. de leerling. Ouderbetrokkenheid moeten we meer stimuleren. Van onze kant vraagt dat om meer activiteiten te ontplooiën waarin we een beroep kunnen doen op de ouders.

Kort...

Huisverkoop voor OGO brengt 130 euro op

Op dinsdag 12 november jl. hielden Ria Kleijbeuker en Marry Nederlof een huisverkoop voor OGO. Ria maakte kaarten en kransen en Marry bakte boterkoek, cake en appeltaart. Er werd een berichtje in de kerkbode geplaatst en drie uitnodigingen in de flat waar Marry woont, opgehangen. Ook werden er mailtjes en appjes verstuurd. Op de verkoop kwamen een heleboel mensen uit de kerk, burens en kennissen. Het was erg gezellig en de dames kunnen terugzien op een geslaagde dag. Aan OGO werd € 130,- overhandigd. Een prachtig bedrag, heel hartelijk dank!

Presentatie Oud Gereformeerde Gemeente Rijssen

Op 7 oktober jl. gaf voorlichter Wim de Jong tijdens de openingsavond van het winterseizoen van de Oud Gereformeerde Gemeente te Rijssen een presentatie over het werk van OGO. We ontvingen een bedrag van € 300,- voor de stichting. Hartverwarmend, hartelijk dank!

Presentatie Hervormde Gemeente Bennekom

Op 24 September jl. heb ik op een contactmiddag van de Hervormde gemeente te Bennekom een presentatie geven over het werk van OGO. We hebben met elkaar een fijne middag gehad, omdat er veel spontane contactmomenten waren! Iedereen was geraakt door wat wij lieten zien en vertelden over het onderwijs aan de kinderen met het Syndroom van Down in Kiev. Het is mooi dat er ook in deze gemeente christenen zijn die heel open vertellen over wat zij hebben meegemaakt met kinderen uit hun familie of kennissenkring. We hebben met dia's laten zien hoe in het project Perspectiva 21-3 de kinderen worden geholpen met speciale lesmethoden en aangepaste boekjes. Via de media weet men nu in Kiev en in heel Oekraïne dat deze kinderen erbij horen. Enkelen van hen zijn al aan het werk in een bakkerij of hotel. Treffend vond ik het dat een deelnemer vroeg om een dia nog eens te laten zien. 'Kijk', zei hij, 'zie je die handjes met die kleine vingertjes? Die heeft mijn kleinkind ook! We zijn dol op hem.' De gemeente krijgt voortaan de OGO nieuwsbrief toegestuurd zodat iedereen op de hoogte blijft van ons wel en wee.

Dick van der Hoek

Even praten met... LEVENTE PANDI

Ha jongens en meiden,

In deze nieuwsbrief kun je lezen van enkele Hongaarse jufs en een meester uit Roemenië die nog niet zo lang geleden in Nederland zijn geweest. Deze meester en jufs werken op de school waar Levente Pandi onderwijs volgt. Op deze pagina vertelt Levente iets over zichzelf.

Stille nacht

Het kerstlied dat Levente het meest vindt, is Stille nacht.

Wist je dat:

- Dit lied in meer dan 140 talen is vertaald?
- Stille nacht voor het eerst op de kerstavond van 1818 werd gezongen in de St. Nikolauskerk in Oberndorf in Oostenrijk?
- Je nu in Oberndorf het Stille Nachtmuseum kunt bezoeken?

DE KERK WAAR VOOR HET EERST HET LIED STILLE NACHT WERD GEZONGEN

De tekst van Stille nacht is geschreven door kapelaan Joseph Mohr en de melodie is bedacht door Franz Gruber. Gruber was meester op een school maar hij had maar weinig leerlingen. Dat kwam omdat veel kinderen thuis bleven om op de boerderij van hun ouders te helpen. Gruber had daardoor tijd over om koster en organist te zijn. Op een keer was de organist van een andere kerk in de buurt ziek. Gruber werd gevraagd om tijdelijk organist te zijn en hij ontmoette daar Joseph Mohr. Samen maakten ze het lied Stille nacht.

MIJN NAAM IS LEVENTE PANTI.

IK HEB ÉÉN BROERTJE EN IK WOON IN DE STAD SATU MARE. MIJN SCHOOL HEET HET SZATMÁRNÉMETI REFORMÁÁTUS GIMNÁZIUM. VAAK GA IK SAMEN MET MIJN MOEDER NAAR SCHOOL EN SOMS GA IK ALLEEN OP DE FIETS.

ONZE SCHOOL IS EEN CHRISTELIJKE SCHOOL. DAT HOUDT IN DAT WE ELKE DAG BEGINNEN MET EEN KORTE MEDITATIE UIT DE BIJBEL. OOK KUN JE AAN DE OMGANG MET ELKAAR ZIEN DAT WIJ EEN CHRISTELIJKE SCHOOL ZIJN (WIJ MOETEN DE NAASTE LIEFHEBBEN). HET GEBEURT WEL EENS DAT EEN MEDELEERLING GEEN ETEN MEE KAN NEMEN VAN HUIS.

WIJ DELEN DAN ONS ETEN MET DIE LEERLING. MIJN LIEVELINGSVERHAAL UIT DE BIJBEL IS DE GESCHIEDENIS VAN DE BARMHARTIGE SAMARITAAN.

WIJ VIEREN KERST DOOR ONDER ANDERE EEN VERKOPING TE ORGANISEREN WAARBIJ DE KINDEREN ZELFGEMAAKTE KERSTWERKJES VERKOPEN. DE OPBRENGST GAAT NAAR ZIEKE KINDEREN DIE NIET IN STAAT ZIJN OM NAAR SCHOOL TE GAAN. MIJN MOOISTE KERSTLIED? DAT IS HET LIED STILLE NACHT, HEILIGE NACHT. IN HET HONGAARS: SENDES ÉJSZAKA SZENT ÉJSZAKA.

DE SCHOOL WAAR LEVENTE NAAR TOE GAAT

Hartelijke groet, Juf Van de Geer

Colofon

Stichting Ondersteuning Gereformeerd Onderwijs in Oost-Europa Correspondentie-adres

Stichting OGO, Reigersbek 6, 3344 BC Hendrik Ido Ambacht
Tel. 078-6122749 / 06-52581140, e-mail: N.J.Teerds@stichting-ogo.nl
www.stichting-ogo.nl

Bankrelatie

Bank NL96 ABNA 0511 6744 14 | Giro NL50 INGB 0002 3201 36 t.n.v. stichting OGO te H.I. Ambacht

Voorlichters

1. J.B. Roodbeen, Vendelier 61, 6866 EP Heelsum (Gld.) (0317-310410)
2. W.A. de Jong, Watersnip 7, 3628 CC Kockengen (0346-24 12 23)
voortlichting@stichting-ogo.nl

Bestuur

A.R. Deelen, Dr. D. van der Hoek, voorzitter (0318-418966), drs. N.J. Teerds, secretaris (078-6122749), N.A. van de Breevaart, penningmeester (078-6820212), drs. J. de Haan (0182-526534), ir. M. Houtman (0182-580309), J. Ligtenberg (0345-568813), drs. D. van Meeuwen (0184-417577), D. van den Noort (030-6369563) J.B. Roodbeen (0317-310410).

Comité van aanbeveling

ds. G.J. van Aalst, ds. J. Belder, mr. dr. J.T. van den Berg, dr. R. Bisschop, ds. P. den Butter, ds. G.J. Capellen, dr. W. Fieret, dr. M. Golverdingen, ir. L. A. Jansen, ds. H.H. Klomp, W. Korevaar, ds. P. v. d. Kraan, J. Molenaar, ds. L.W.Ch. Ruijgrok, ds. P. van Ruitenburch, ds. M.C. Tanis, ir. B.J. van der Vlies, drs. D. Vogelaar.

Stichting OGO heeft geprobeerd om alle rechthebbenden van de geproduceerde informatie te achterhalen. Neem daarover gerust contact met ons op. OGO gaat zorgvuldig om met persoonlijke gegevens. Er worden alleen foto's van personen geplaatst als zij daarvoor toestemming hebben gegeven.